

2010-06-23

Länssjukhuset Ryhov

Psykiatriska kliniken

Katarina Johansson

Sammanställning av insatser för barn till psykiskt sjuka föräldrar på Länssjukhuset Ryhov

Arbetsgruppen psykiskt sjuka föräldrar och deras barn

Verksamheten är tvådelad och består av en arbetsgrupp samt av barnombud på alla enheter inom vuxenpsykiatriska kliniken.

Arbetsgruppens uppdrag är att:

- vara forum för frågor som rör barn till psykiskt sjuka föräldrar
- bedriva ett utvecklingsarbete i dessa frågor
- vara ett stöd och en resurs för barnombuden samt anordna barnombudsträffar
- inhämta aktuell kunskap inom ämnesområdet samt att vara en länk mellan de olika instanser som är berörda av dessa familjer.

Barnombudens uppdrag är att:

- hålla barnperspektivet på enheten levande
- få tillgång till aktuell kunskap inom området för att kunna förmedla till sina arbetskamrater
- vara länk mellan arbetsgruppen och enheterna

För att säkerställa att barnen till psykiskt sjuka inte glöms bort vid inskrivning på vuxenpsykiatriska kliniken används sedan april 2002 ett familjeformulär.

Formuläret innehåller flera frågor som berör familjesituationen.

Under hösten 2004 startade vuxenpsykiatriska kliniken en halvdagsutbildning för all personal "Alla barn är allas barn" där flera medlemmar från arbetsgruppen och barnombud medverkat, liksom personal från socialtjänst och skol- och barnhälsovård. Syftet var att ge en överblick över de samverkanspartners som kliniken har att tillgå i frågor som rör barn som anhöriga och deras föräldrar. Samt öka kunskapen om hur det blir för barn när någon vuxen i familjen blir allvarligt sjuk. Mellan 2004 och 2008 gavs denna utbildning till all personal på kliniken som en obligatorisk utbildning. Idag ligger den som en del i introduktions- Utbildningen för nyanställd personal.

2010-06-23

Buster

Syftet med psykosvårdens verksamhet som riktar sig till barn till psykiskt sjuka föräldrar samt syskon till patienter är:

- tillhandahålla och erbjuda information om psykisk sjukdom i allmänhet och det uttryck förälders sjukdom tar i synnerhet
  - tillhandahålla och erbjuda stöd i kris och strategier att hantera svårigheter barnen ev. möter som en följd av förälders sjukdom samt lära barnen hur de kan söka stöd och hjälp
  - hjälpa barnen att upptäcka sina egna behov, möjligheter och förmågor
  - ge barn möjlighet att utbyta erfarenheter med andra barn som växt upp med psykiskt sjuk förälder
  - stödja de patienter som är föräldrar i sin föräldraroll samt vid behov hjälpa till att hitta möjliga samverkanspartner bland vårdgrannar och i kommunen.
  - förmedla kunskap och erfarenhet till andra, exempel kontaktmän som kommer i kontakt med barn som växer upp med svårt sjuka föräldrar så att de i sin tur kan stödja barnen eller motivera dem till kontakt med Buster.
- Buster arbetar utifrån metoden Förä barnen på tal.

Stödenheten för närstående

Erfarenheten är att sorgearbetet efter att någon tagit sitt liv kan vara mycket komplicerat. Även att stå nära någon som har tankar på eller gjort ett försök kan väcka oro. Stödenhetens uppgift är att:

- bistå och underlätta för dig som har denna smärtsamma erfarenhet
- du som närstående erbjuds stödsamtal, enskilt eller tillsammans med andra närstående

Barndialogen

Uppdragsgivare är sjukvårdens ledningsgrupp inom Jönköpings läns landsting och kommunförbundet. Syftet med barndialogen är att utveckla ett gemensamt system inom barnområdet för lärande och förbättringar på tre nivåer:

- individuellt
- team baserat
- organisatoriskt

Inom barndialogen/processfamilj barn har följande områden lyfts fram, Barn med astma, överviktiga barn och ungdomar, nyfödda barn, barn med inlärningsproblem, *Barn till föräldrar med omsorgssvikt*, diabetes hos barn och ungdom, depressionstillstånd och depressiva reaktioner hos barn och ungdom, infekterade barn, svårt funktionshindrade barn, ätstörningar och barntandvård.

2010-06-23

Om Barn i omsorgssvikt

Processgruppen Barn i omsorgssvikt i Barndialogen, som är ett forum för utvecklingsarbete i samverkan mellan Landstinget i Jönköpings län, kommunerna i länet och externa organisationer.

Ett övergripande mål är att barn och deras behov alltid ska uppmärksammas i de många situationer där de riskerar att fara illa då vuxenvärlden sviktar av olika skäl. Det kan ske på varierande sätt: Både så att barnet är direkt drabbat, till exempel genom misshandel, vanvård och övergrepp eller indirekt drabbat till exempel som anhörig till en förälder med psykisk eller somatisk allvarlig sjukdom.

Vårdprogram

Målsättningen med gemensamma vårdprogram och resultatuppföljningar är att varje enskild patient skall erhålla optimal vård och behandling oavsett var och när den sker inom länets verksamheter.

I vårdprogram för vuxna med depression fastslår man hur viktigt det är att beakta anhörigas situation och då särskilt barnen till djupt deprimerade patienter. Det måste alltid vara vårdens ansvar att se till att sådana behov hos barnet uppmärksammas och tillgodoses. Vårdprogrammet är fastställt både i medicinsk programgrupp primärvård samt medicinsk programgrupp psykiatri.

Patienter med psykisk störning i samband med graviditet, förlossning och amning (PRG)

PRG:t för denna patientgrupp har som mål att öka säkerheten, samt att ge ett snabbt och välfungerande omhändertagande för kvinnor som har drabbats av psykisk ohälsa vid eller efter förlossning. Inom hälsovården försöker man att så tidigt som möjligt upptäcka postpartumdepression och postpartumpsykos för att kunna erbjuda stöd och behandling till kvinnor och deras familjer. EPDS är en metod för att upptäcka depression efter förlossning som används av primärvården för att kunna initiera rätt insats för dessa kvinnor.

Gruppen har utarbetat vårdriktlinjer för:

- vårdavdelning vid omhändertagande av patienter med psykisk ohälsa i samband med barnafödande
- patienter på PIVA med sviktande psykisk hälsa efter förlossning (samt under graviditet).

2010-06-23

Barn som anhöriga (PRG)

Barn till föräldrar med psykisk ohälsa växer ofta upp under svåra livsbetingelser. Det är barn som trots sin svåra uppväxtmiljö och sårbarhet är relativt osynliga i samhället.

Olika studier visar att psykisk ohälsa hos föräldern medför en påfrestning och en risk för barnets fortsatta utveckling och hälsa.

Tidig upptäckt av svårigheter för dessa barn och tidiga insatser är centrala för att hjälpa barn och föräldrar i en svår situation.

Psykiatriska kliniken, Länssjukhuset Ryhov, arbetar med barn som anhöriga som en patientrelaterad grupp(PRG). Detta för att uppmärksamma barnen och minska risken för deras utveckling och ohälsa i framtiden i intention med vår nya lagstiftning.

Arbetet syftar också till att stärka våra patienter i sin föräldraroll, vilket är den viktigaste faktorn för att hjälpa dessa barn.

Samråd om policy kring barn och ungdomars behov när föräldrar drabbas av ohälsa

Utifrån en motion om barn och ungdomars behov när föräldrar drabbas av allvarlig sjukdom fattade landstingsfullmäktige i oktober 2004 beslut om att en policy ska utarbetas utifrån motionens riktlinjer.

Ett policydokument blev utformat och det har reviderats under 2010.

Samordnare för barn till psykiskt sjuka föräldrar på vuxenpsykiatriska kliniken

Sedan 2005 har vuxenpsykiatriska kliniken en samordnare på 25% för frågor som rör dessa barn. Övergripande mål för detta arbete är att:

- Att förebygga ohälsa och minska barns lidande p.g.a. förälders psykiska Sjukdom.
- Att familje- och barnperspektivet skall vara en självklar del av vuxen Psykiatrins arbetssätt.
- Att vuxenpsykiatrin ska hjälpa barn och anhöriga att hantera konsekvenserna av våra patienters sjukdomar.
- Att vara en länk mellan olika samverkanspartners som träffar dessa familjer.

Spädbarnsverksamheten i Landstinget i Jönköpings län

Spädbarnsverksamheten i Landstinget i Jönköpings län arbetar med anknytningsproblematik. Verksamhetens målgrupp är familjer med ofödda barn eller spädbarn upp till ett år, där det finns brister eller risk för brister i anknytningen mellan barn och förälder.

2010-06-23

Föra barnen på tal (FBT)

Är en metod för att stärka föräldraskapet när en förälder har psykisk ohälsa. Metoden tillhör samma metodfamilj som Beardslees familjeintervention. FBT är utvecklad för att uppfylla nya lagens krav för att hjälpa personalen att kartlägga familjen och barnens behov av stöd och information. Barnombud och kontaktpersoner inom Jönköpings kommun och Landstingets psykiatri på Ryhov erbjuds utbildningsinsats i FBT för att kunna sprida kunskapen inom sina enheter. Under hösten 2010 kommer ytterligare utbildningstillfällen för FBT finnas och då kommer all personal på psykiatriska kliniken ha möjlighet att söka den

Katarina Johansson
Samordnare